

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

14 oktober 2005

VERZOEKSCHRIFT

over de saneringsbijdrage voor de waterzuivering

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij
en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de dames Tinne Rombouts en Marleen Van den Eynde**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heren Wim Van Dijck, Frans Wymeersch;

mevrouw Hilde Crevits, de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege;

de heer Karlos Callens, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Patrick Lachaert;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Katleen Martens, de heer Felix Strackx, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John Vrancken;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goeij, de heren Frans Peeters, Jan Verfaillie;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Dominique Guns, de heer Paul Wille;

de heren Herman Lauwers, Jacky Maes, Ludo Sannen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;

de heer Mark Demesmaeker.

INHOUD

	Blz.
1. Procedure	4
2. Inhoud van het verzoekschrift	4
3. Bespreking van het verzoekschrift	4
4. Conclusie	5
5. Bijlage: Antwoord van de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur	7

Dames EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed behandelde het verzoekschrift van de heer Freddy Bosmans over de saneringsbijdrage voor de waterzuivering op 9 juni en 6 oktober 2005.

1. PROCEDURE

Het verzoekschrift werd ingediend op 11 mei 2005. Het werd ontvankelijk bevonden op 23 mei 2005 en voor behandeling verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed. De commissie behandelde het verzoekschrift op 9 juni en 6 oktober 2005.

2. INHOUD VAN HET VERZOEKSCHRIFT

De verzoeker voert aan dat hij al jaren heffingen betaalt op de zuivering van het afvalwater van zijn gezin, hoewel dat water niet wordt gezuiverd. Bij ontstentenis van een gemeentelijke riolering, staat hij bovendien zelf in voor het afvoeren van het afvalwater naar een nabijgelegen beek.

Ook in de nieuwe regeling betaalt hij een bovengemeentelijke en gemeentelijke bijdrage, die op zijn drinkwaterfactuur respectievelijk als bijdrage voor de zuivering en voor de afvoer van het afvalwater worden vermeld. De verzoeker vraagt daarom de aanpassing van het decreet van 24 december 2004 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2005.

3. BESPREKING VAN HET VERZOEKSCHRIFT

Op 9 juni 2005 wordt het verzoekschrift voor de eerste maal besproken in de commissie. De commissie beslist de bevoegde minister te vragen om bijkomende inlichtingen te verstrekken.

Op 6 oktober 2005 wordt het verzoekschrift opnieuw geagendeerd in de commissie. De heer *Patrick Lachaert*, voorzitter, verwijst naar het antwoord van de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, dat op 4 oktober 2005 aan de commissieleden werd bezorgd. Het volledige antwoord wordt opgenomen als bijlage bij dit verslag.

De *minister* verwijst in zijn antwoord naar de Europese kaderrichtlijn Water (2000/60/EG). Deze richtlijn stelt in het algemeen dat ook de schade die aan het milieu wordt aangebracht, bijvoorbeeld door het ongezuiverd of onvolledig gezuiverd afvalwater te lozen, en de kosten die nodig zijn om de hulpbron water op peil te houden, bijvoorbeeld om reserves van grond- en oppervlaktewater van een goede kwaliteit in stand houden, aan de gebruikers van waterdiensten moeten aangerekend worden. Gebruikers van leidingwater die niet aangesloten zijn op de riolering en niet zelf zuiveren, lozen noodgedwongen hun vervuild afvalwater rechtstreeks of onrechtstreeks in oppervlaktewater of grondwater. Zij veroorzaken zodoende vervuiling van het grondwater en/of oppervlaktewater en veroorzaken op die manier milieuschade en hulpbronnkosten. Zij kunnen dus geen vrijstelling genieten. Het aanrekenen van een bovengemeentelijke bijdrage is volgens de minister verantwoord vermits deze gebruikers door het lozen van ongezuiverd afvalwater milieukosten veroorzaken.

Het aanrekenen van een gemeentelijke bijdrage staat volgens de minister los van de bovengemeentelijke bijdrage. De aan de verzoeker aangerekende gemeentelijke bijdrage is volgens de minister niet strijdig met de decretale bepalingen.

De minister wijst ook op de vrijstellingen die om sociale redenen kunnen worden toegekend en besluit dat een aanpassing van het decreet van 24 december 2004 niet noodzakelijk noch wenselijk is.

De *voorzitter* vraagt of de commissie zich kan aansluiten bij het antwoord van de minister.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* merkt op dat er nog huishoudens zijn die niet aangesloten zijn op de riolering en hun afvalwater lozen in een sterfput. Deze huishoudens betalen zowel de kosten voor de ruiming van de sterfput als een bijdrage voor de zuivering van afvalwater. Op die manier betalen ze twee keer voor de sanering van het afvalwater. Het lid heeft dan ook begrip voor de opmerkingen van de verzoeker.

De heer *Patrick Lachaert* repliceert dat de meeste sterfputten een overloop hebben of doorsijpelen naar het grondwater en dat op die manier ook het oppervlaktewater of het grondwater wordt vervuild.

De heer *Bart Martens* meent dat de verzoeker toch een argument heeft in die zin dat huishoudens die een installatie hebben voor de individuele behandeling

van afvalwater worden vrijgesteld van de bovengemeentelijke (gewestelijke) heffing op afvalwater. Dat was in de vroegere regeling zo en blijft ook het geval in de nieuwe regeling, waarbij de heffing in de drinkwaterfactuur is opgenomen (decreet van 24 december 2004). Voor de gemeentelijke rioolbijdrage is er echter geen dergelijke regeling. Het decreet bepaalt wel dat de sociale en ecologische correcties die van toepassing zijn op de bovengemeentelijke bijdrage kunnen worden toegepast op de gemeentelijke bijdrage, maar dit wordt niet verplicht. Het gaat volgens het lid niet op dat nog een gemeentelijke rioolbijdrage wordt geïnd bij de huishoudens die duizenden euro spendeerden aan een installatie voor de individuele zuivering van hun afvalwater. De gemeenten hebben voor deze inwoners geen rioolkosten gemaakt. Het lid heeft daarom begrip voor de redenering van de verzoeker en pleit ervoor de sociale en ecologische correcties die van toepassing zijn op de bovengemeentelijke bijdrage ook toe te passen op de gemeentelijke bijdrage. Het is misschien zelfs niet nodig om het decreet daartoe aan te passen, omdat de Vlaamse Regering decretaal de mogelijkheid heeft om nadere regels te bepalen via een uitvoeringsbesluit.

De heer Martens laat verder opmerken dat, door de oplegging van de saneringsplicht aan de drinkwaterbedrijven, de genoemde bijdragen door de BTW-administratie als een dienst worden beschouwd. De vraag stelt zich in hoeverre aan de inwoners een bijdrage kan worden gevraagd voor een dienst die niet wordt geleverd. Het lid verwijst naar zijn eerdere vraag om dit juridisch te onderzoeken en pleit ervoor het verzoekschrift ernstig te nemen.

De heer *Rudi Daems* merkt op dat het decreet ook in de mogelijkheid voorziet om dienstverplichtingen op te leggen aan de drinkwatermaatschappijen. Het is wellicht mogelijk deze problemen op te lossen via een uitvoeringsbesluit.

De heer *Karlos Callens* stelt dat de gemeenten vaak genoodzaakt zijn een riolering aan te leggen in een bepaalde straat, ook indien sommige inwoners reeds over een eigen systeem voor de zuivering van afvalwater beschikken. De riolering is dan nodig voor de opvang van regenwater of ander afvalwater.

De heer *Bart Martens* meent dat het bij de vrijstelling voor de individuele zuivering van afvalwater gaat over gebieden die buiten de gerioleerde of nog te rioleren zones liggen.

De heer *Patrick Lachaert*, commissievoorzitter, stelt voor de bespreking van het verzoekschrift af te ronden maar de opmerkingen van de leden in het verslag op te nemen. De commissie kan verder nagaan in hoeverre een parlementair initiatief noodzakelijk is om de aan de gemaakte opmerkingen tegemoet te komen.

4. CONCLUSIE

De commissie neemt akte van de opmerkingen van de verzoeker. De problematiek van de vrijstelling van de gemeentelijke bijdrage voor de zuivering van afvalwater zal verder worden opgevolgd en er zal worden nagegaan of een parlementair initiatief aangewezen is.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Tinne ROMBOUTS

Patrick LACHAERT

Marleen VAN DEN EYNDE

BIJLAGE

Antwoord van de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, op het verzoekschrift inzake gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsbijdrage

In antwoord op het verzoekschrift van 6 mei ll. van de heer Freddy Bosmans met betrekking tot de aanrekening van een vergoeding voor de afvoer en de zuivering van afvalwater op zijn drinkwaterfactuur, kan het volgende gesteld worden.

Vanaf 2005 zijn de drinkwatermaatschappijen saneringsplichtig voor het door hen geleverde water en dit met het oog op het behoud van de kwaliteit van het door hen geleverde water. De kosten verbonden aan deze gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsplicht kunnen zij aan hun abonnees doorrekenen door middel van een gemeentelijke respectievelijk een bovengemeentelijke bijdrage. Zowel de gemeentelijke als de bovengemeentelijke bijdrage maken een integraal deel uit van de drinkwaterprijs.

Door het invoeren van deze wijzingen in de watersector werd een eerste aanzet gegeven tot de implementatie van de Europese Richtlijn 2000/60/EG (Kaderrichtlijn Water). Deze Kaderrichtlijn, die bindend is voor alle Europese lidstaten, stelt dat ook de schade die aan het milieu wordt aangebracht (b.v. door het ongezuiverd of onvolledig gezuiverd lozen van afvalwater) en de kosten die nodig zijn om de hulpbron water op peil te houden (b.v. reserves van grond- en oppervlaktewater van een goede kwaliteit in stand houden) aan de gebruikers van waterdiensten moeten aangerekend worden.

a. Bovengemeentelijke bijdrage

De bovengemeentelijke bijdrage wordt op de drinkwaterfactuur van de heer Bosmans vermeld als 'zuivering van water'.

Voor de gezinnen vervangt deze bovengemeentelijke bijdrage de heffing op de waterverontreiniging. Wie een bovengemeentelijke bijdrage betaalt op het verbruikte drinkwater, betaalt immers op dit water geen heffing op de waterverontreiniging meer. De bovengemeentelijke bijdrage wordt gebruikt om het bovengemeentelijk transport en zuivering van het afvalwater te financieren.

De bijdrage per m³ waterverbruik werd voor het waterverbruik in 2005 zo vastgelegd dat het, rekening houdend met het aangerekende BTW-tarief van 6%, in overeenstemming is met het eenheidstarief van de heffing op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging. Het aldus vastgelegde tarief 2005 bedraagt 0,6605 €/m³, exclusief BTW. Uitgaand van het solidariteitsbeginsel, en in analogie met de kosten voor het leveren van drinkwater, elektriciteit, ..., worden de kosten voor de bovengemeentelijke sanering van afvalwater evenredig verspreid over de abonnees. Hierbij wordt noch een onderscheid gemaakt in functie van de geografische ligging van de verschillende abonnees noch van de toegepaste technologieën per rioolwaterzuiveringsinstallatie, noch wordt rekening gehouden met het specifieke aandeel in de collecterings- en zuiveringsinfrastructuur waarvan de individuele abonnees gebruik maken.

Gebruikers van leidingwater die niet aangesloten zijn op de riolering en niet zelf zuiveren, lozen noodgedwongen hun vervuild afvalwater rechtstreeks of onrechtstreeks in oppervlaktewater of grondwater. Zij veroorzaken zodoende vervuiling van het grondwater en/of oppervlaktewater, m.a.w. zij veroorzaken milieuschade en hulpbronnkosten. Zij kunnen dus niet genieten van een vrijstelling. Het aanrekenen van een bovengemeentelijke bijdrage is verantwoord vermits zij door het lozen van ongezuiverd afvalwater milieukosten veroorzaken.

Abonnees die hun afvalwater zelf zuiveren in een private zuiveringsinstallatie die aan de nodige voorwaarden voldoet, zijn vrijgesteld van deze bijdrage.

Bovendien worden ook om sociale redenen vrijstellingen toegekend:

- gepensioneerden die gewaarborgd inkomen voor bejaarden of de inkomensgarantie voor ouderen krijgen;
- mensen die op 1 januari van het heffingsjaar genieten van het leefloon of het levensminimum;
- gehandicapten die op 1 januari van het heffingsjaar een inkomensvervangende tegemoetkoming krijgen en/of de tegemoetkoming hulp aan bejaarden en/of de integratietegemoetkoming;
- mensen met een inwonend gezinslid dat verlengd minderjarig werd verklaard en dat een inkomensvervangende tegemoetkoming krijgt.

b. Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage, op de drinkwaterfactuur van de heer Bosmans vermeld als 'afvoer van water', heeft ondermeer als doel om het gemeentelijke transport van afvalwater te financieren.

De gemeentelijke bijdrage staat bijgevolg volledig los van de bovengemeentelijke bijdrage en de heffing op de waterverontreiniging.

Het zijn de gemeenten die in overleg met de drinkwatermaatschappijen de hoogte van de gemeentelijke bijdrage bepalen, onder toezicht van de economische toezichthouder. De gemeentelijke bijdrage mag evenwel niet hoger zijn dan 1,5 maal de bovengemeentelijke bijdrage of voor het verbruik in 2005 maximum 0,99075 €/m³. Ze moet minstens afgestemd zijn op het 'de vervuiler betaalt' principe, de saneringskost per m³ water, het niet inbaar aandeel, de door de gemeente opgelegde vrijstellingen of sociale correcties en de financiële tussenkomst vanuit de gemeente.

Een gemeentelijke bijdrage van 0,74 €/m³ is niet strijdig met het principe dat de gemeentelijke bijdrage maximaal 1,5 keer de bovengemeentelijke bijdrage van 0,6605 €/m³ kan bedragen. Deze bijdrage kan enkel aangewend worden voor het aanleggen en onderhouden van rioleringen.

Dezelfde sociale, economische en ecologische correcties die van toepassing zijn voor de bovengemeentelijke bijdrage kunnen toegepast worden voor de gemeentelijke bijdrage. Het staat de gemeenten evenwel vrij ook andere correcties of vrijstellingen toe te kennen.

Conclusie:

Gelet op het voorgaande is een aanpassing van het decreet van 24 december 2004, om de door de verzoeker aangehaalde redenen, niet noodzakelijk noch wenselijk.